

PROTOKÓŁ W SPRAWIE STOSOWANIA ZASAD POMOCNICZOŚCI I PROPORCJONALNOŚCI

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

ZDECYDOWANE stworzyć warunki dla stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności zawartych w artykule 3b Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mając na względzie bardziej precyzyjne określenie kryteriów ich stosowania oraz zapewnić ich ścisłe przestrzeganie i konsekwentne wprowadzanie przez wszystkie instytucje;

PRAGNĄC zapewnić, aby decyzje były podejmowane na poziomie możliwie najbliższym obywatelom Unii;

UWZGLĘDNIAJĄC porozumienie międzyinstytucjonalne z 25 października 1993 roku między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie procedur wprowadzania w życie zasady pomocniczości;

POTWIERDZIŁY, że konkluzje Rady Europejskiej z Birmingham z 16 października 1992 roku oraz ogólne podejście do zastosowania zasady pomocniczości uzgodnione podczas spotkania Rady Europejskiej w Edynburgu, odbywającego się w dniach 11-12 grudnia 1992 roku nadal będą stanowić wytyczne dla działań instytucji Unii, a także dla rozszerzenia stosowania zasady pomocniczości, oraz w tym celu,

PRZYJĘŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

1. W wykonywaniu kompetencji im przyznanych, każda instytucja zapewnia poszanowanie zasady pomocniczości. Zapewni ona również poszanowanie zasady proporcjonalności, zgodnie z którą każde działanie Wspólnoty nie może wykroczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatu.
2. Stosowanie zasad pomocniczości i proporcjonalności odbywa się z poszanowaniem ogólnych postanowień oraz celów Traktatu, w szczególności w odniesieniu do utrzymania dorobku wspólnotowego w całości i zachowania równowagi instytucjonalnej, nie narusza zasad ustanowionych przez Trybunał Sprawiedliwości w odniesieniu do relacji pomiędzy prawem wspólnotowym a krajowym oraz uwzględnia postanowienia artykułu F ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej, zgodnie z którym „Unia sama zapewnia sobie środki niezbędne do osiągnięcia swych celów i prowadzenia swych polityk”.
3. Zasada pomocniczości nie kwestionuje kompetencji przyznanych Wspólnocie Europejskiej przez ten Traktat, zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości. Kryteria, o których mowa w artykule 3b akapit drugi Traktatu, są związane z dziedzinami, wobec których Wspólnota nie ma wyłącznej kompetencji. Zasada pomocniczości wskazuje sposoby wykonywania takich kompetencji na poziomie Wspólnoty. Pomocniczość jest koncepcją dynamiczną i powinna być stosowana w świetle celów ustalonych w Traktacie. Pozwala ona Wspólnocie na rozszerzenie swych działań w granicach jej kompetencji, o ile wymagają tego okoliczności, bądź odwrotnie, zawężyć swoje działania lub ich zaprzestać, jeżeli ich wykonywanie nie jest już uzasadnione.
4. Uzasadnienie tworzenia takich przepisów musi być podane z uwzględnieniem ich zgodności z zasadami pomocniczości i proporcjonalności dla wszystkich projektów przepisów prawa wspólnotowego; stwierdzenie, że dany cel Wspólnoty może zostać osiągnięty lepiej przez Wspólnotę musi być uzasadnione wskaźnikami jakościowymi i zawsze, gdy jest to możliwe, wskaźnikami ilościowymi.
5. Aby działanie Wspólnoty było uzasadnione, obydwa aspekty zasady pomocniczości powinny zostać spełnione: cele proponowanego działania nie mogą być osiągnięte w stopniu wystarczającym przez działanie Państw Członkowskich w ramach ich krajowych systemów konstytucyjnych i dlatego mogą zostać lepiej osiągnięte przez działanie na szczeblu Wspólnoty.

Przy sprawdzaniu czy powyższe warunki zostały spełnione, należy kierować się następującymi wytycznymi:

– rozważana kwestia ma aspekty transnarodowe, które nie mogą być uregulowane satysfakcjonująco przez działania Państw Członkowskich;

– działania jedynie na poziomie krajowym lub brak działania Wspólnoty byłyby sprzeczne z wymogami Traktatu (takimi jak konieczność korekty zniekształceń konkurencji lub unikania ukrytych ograniczeń w handlu, a także wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej) bądź w inny sposób miałyby znaczny niekorzystny wpływ na interesy Państw Członkowskich;

– działanie prowadzone na poziomie Wspólnoty przyniosłoby wyraźne korzyści, ze względu na ich rozmiary lub skutki w porównaniu z działaniem na poziomie Państw Członkowskich.

6. Forma działania wspólnotowego jest możliwie najprostsza, służąca odpowiedniej realizacji celu danego środka oraz konieczności skutecznego wykonania. Wspólnota stanowi jedynie w koniecznym zakresie. Mimo równości środków, dyrektywy należy przedkładać nad rozporządzenia, a dyrektywy ramowe nad środki szczegółowe. Dyrektywy przewidziane w artykule 189 Traktatu, wiążąc każde Państwo Członkowskie, do którego są kierowane, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

7. W odniesieniu do charakteru i zasięgu działań Wspólnoty, środki Wspólnoty powinny pozostawiać możliwie najszerszy zakres dla decyzji krajowych, zgodnie z celem danego środka oraz przy poszanowaniu wymogów Traktatu. Przy poszanowaniu prawa Wspólnoty, należy dokładać starań, aby przestrzegać ugruntowanych rozwiązań krajowych oraz organizacji i działania systemów prawnych Państw Członkowskich. W stosownym przypadku oraz z zastrzeżeniem konieczności odpowiedniego wykonania, środki Wspólnoty powinny zapewniać Państwom Członkowskim możliwość różnych sposobów osiągnięcia celów tych środków.

8. W przypadku gdy stosowanie zasady pomocniczości nie prowadzi do podjęcia żadnego działania przez Wspólnotę, Państwa Członkowskie są zobowiązane dostosować swoje działania do ogólnych zasad ustalonych w artykule 5 Traktatu, poprzez podejmowanie wszelkich odpowiednich środków w celu zapewnienia wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu, oraz przez powstrzymanie się od wszelkich środków, które mogłyby zagrozić osiągnięciu celów Traktatu.

9. Nie naruszając swego prawa do inicjatywy Komisja powinna:

– z wyjątkiem przypadków szczególnie pilnych lub tajnych, przeprowadzać szerokie konsultacje przed przedstawieniem projektów aktów prawnych, oraz, w stosownym przypadku, publikować dokumenty konsultacyjne;

– uzasadniać związek swoich projektów z zasadą pomocniczości, w razie potrzeby uzasadnienie towarzyszące projektowi przedstawia szczegóły w tym przedmiocie. Finansowanie działania Wspólnoty w całości lub częściowo z budżetu Wspólnoty wymaga wyjaśnienia

– odpowiednio uwzględniać konieczność działania w taki sposób, aby wszystkie obciążenia finansowe jak i administracyjne, ciężące na Wspólnotie, rządach krajowych, władzach lokalnych, podmiotach gospodarczych oraz obywatelach były jak najmniejsze i stosowne do zamierzonego celu;

– składać sprawozdanie Radzie Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie w sprawie stosowania artykułu 3b Traktatu. Takie roczne sprawozdanie należy także przesłać do Komitetu Regionów i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

10. Rada Europejska uwzględni sprawozdanie Komisji, o którym mowa w ustępie 9 tiret czwarte w sprawozdaniu na temat postępu osiągniętego przez Unię, które jest zobowiązana przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu zgodnie z artykułem D Traktatu o Unii Europejskiej.

11. Z pełnym poszanowaniem stosownych procedur, Parlament Europejski i Rada przeprowadzają badanie, które stanowi integralną część całościowego rozpatrywania zgodności projektów Komisji z artykułem 3b Traktatu. Przepis ten odnosi się zarówno do pierwotnego projektu Komisji, jak i do zmian, które Parlament Europejski i Rada zamierzają wprowadzić.

12. W trakcie przeprowadzania procedur opisanych w artykułach 189b i 189c Traktatu, należy informować Parlament Europejski o stanowisku Rady w sprawie stosowania artykułu 3b Traktatu, w formie przedstawienia motywów, którymi kierowała się Rada przy uchwalaniu wspólnego stanowiska. Rada informuje Parlament Europejski o przyczynach, na podstawie których uważa, że całość lub część projektu Komisji jest niezgodna z artykułem 3b Traktatu.

13. Zgodność z zasadą pomocniczości jest przedmiotem kolejnego badania zgodnie z zasadami ustanowionymi w Traktacie.